

Femeile primari au șansa de a asigura echilibrul genurilor în politică

Realitatea ne-a demonstrat că femeile sunt egal de bune în funcții de răspundere ca și bărbații, dar mentalitatea seculară face ca în Republica Moldova femeile să ocupe poziții minore în politică, business și administrare publică. Cea mai accesibilă cale pentru femeile din localitățile rurale de a ajunge în verigile puterii este de a deveni primari.

În timp ce șefii de Guvern, ministere, raioane sau întreprinderi sunt încă prada propriei mentalități despre rolul secundar al femeii în societate și admit cu mult greu reprezentantele sexului opus în fotolii decisive, câteva zeci de femei din diferite sate ale Moldovei au decis să meargă pe altă cale. Ele candidează în alegerile locale și reușesc să convingă atât femeile cât și bărbații din comunitățile lor că pot conduce Primăria și pot realiza succese serioase.

Ecaterina Moraru a fost aleasă recent primar în satul Crihana-Veche. Deși a avut doi contracandidați bărbați, Ecaterina a reușit să-i „doboare”, acumulând votul majorității. Este profesoară de franceză, și a descoperit recent un nou sens al proverbului francez „Cherchez la femme”. Cel puțin soțul ei de câteva luni își caută nevasta doar la Primărie, fiindcă acasă „noul primar” nu-i de găsit. „E adevărat că îmi place filologia franceză foarte mult și am păstrat câteva ore de predare la Universitatea din Cahul. Dar și administrația publică e un domeniu extrem de interesant, sunt mulțumită de colegii pe care îi am și împreună rezolvăm toate problemele. De aceea serile târzii le petrecem tot la primărie, căci sunt atâtea de făcut,” ne-a spus Ecaterina Moraru. Primul pas în campania politică locală l-a făcut în scrutinul din 1999. A trecut în turul doi, dar apoi și-a retras candidatura, gândind că tot mai comod îi va fi cu munca de profesoară la Universitatea din Cahul, care tocmai se deschisese. Setea competiției, însă, nu a lăsat-o. De data aceasta, în 2003, a mers până la urmă și a nu regretă pentru noua sa alegere. „Sunt conștientă că sunt femeie, dar la Primărie mă consider primar și nu împart lumea în bărbați și femei, îi primesc pe toți și îi ascult pe toți. Nu dețin secrete speciale, doar că am studiat înainte de asta arta de a comunica, arta de a coborî la nivelul și înțelegerea fiecăruia. Astfel, majoritatea localnicilor vin la Primărie cu solicitări de ajutor financiar, căci sărăcia e acum problema nr.1. Și tot majoritatea cetățenilor pleacă de la primărie mulțumiți, dar fără bani. Nu le ofer promisiuni deșarte, le ofer explicațiile mele, bunăvoința mea, propuneri și sfaturi. Cred că astea sunt de mare valoare acum, căci oamenii au nevoie de atitudinea corectă a aleșilor locali”, astfel explică Ecaterina Moraru rostul activității de primar. Deși nu împarte lumea pe genuri, are totuși intenția să dizolve diferența dintre bărbați și femei. „Dimineța când vin la Primărie, cei care mă așteaptă pe trepte sunt în majoritatea lor bărbați. Vin cu probleme juridice, fiscale, funciare. Îi consult cu bunăvoință, dar la despărțire le spun că în cazul în care voi auzi că vreo unul din ei și-a lovit nevasta sau a numit-o urât, o să aibă de-a face cu Primăria. Și femeilor le-am zis să nu stea nemișcate la spatele bărbaților, ci să facă un pas înainte ca să fie cu ei alături. Dacă nu reușesc, înseamnă că o parte din vină este chiar a lor”, spune cu nepărtinire primărița de la Crihana. Ea a planificat o mulțime de proiecte care vor schimba nu doar mentalitatea comunității, ci și situația economică și socială.

Pentru Silvia Butucel funcția de primar a devenit o „profesie” veche. În luna iunie ea a fost realeasă primar în satul Miclești pentru a cincea oară consecutiv. „Nu am avut nevoie de susținere nici din partea televiziunii, nici a presei, și nici a partidelor politice. Or, oamenii mă cunosc bine, și vedeam în campania electorală recentă că alți candidați au organizat agitația

foarte activ, dar consătenii mei nu suportau nici să audă de alți primari și au votat în majoritate pentru mine.”, ne-a spus Silvia Butucel. De fapt, contracandidații ei s-au retras anticipat, astfel încât la alegeri pe listele electorale din Miclești a figurat doar ea. „Bărbații, știți cum, nu prea suportă ca femeile să meargă un pas înainte și întotdeauna caută, să treacă ei în față. La alegerile trecute am avut contracandidați bărbați, dar de data aceasta ei au cedat chiar din faza colectării semnăturilor. Probabil au înțeles că sătenii mă susțin și nu au îndrăznit să meargă până la sfârșit. În acest fel, am fost unicul candidat pentru cele două sate din componența primăriei Miclești, în care au votat pentru mine 93 la sută din populație.” Silvia Butucel și-a convins sătenii că rostul femeii este foarte important nu doar în muncile casnice. De 16 ani ea administrează cu succes câteva sate și nu a obosit încă. „Eu niciodată nu am respectat cu strictețe orele de primire pentru cetățeni, în sensul că primesc cetățeanul atunci când vine la Primărie, chiar dacă programul prevede alte ore sau zile pentru ei. Nu pot să-i întorc înapoi, și același lucru l-am recomandat echipei de lucru de la primărie. În genere, lucrăm și în zilele de odihnă, dacă e necesar. Lucrăm și pe drum, dacă cetățenii ne opresc și ne cer ajutorul. Soțul îmi spune că i-am cam alintat pe oamenii din sat, că le intru prea mult în voie, mă rog, așa sunt eu și așa i-am educat și pe cei din echipa mea să fie la fel,” declară cu sinceritate Silvia Butucel.

Pentru ea, dar și pentru cele câteva zeci de femei primari din Republica Moldova, echitatea femeilor și a bărbaților în funcțiile administrative este o problemă depășită. Ele și-au încercat puterile în această competiție și acum, după ce au învins, vor să-și unească eforturile pentru mai mult. Ele știu că femeile primari pot înțelege și reda cel mai bine situația femeilor și copiilor de la sate, astfel încât sunt interesate de un dialog direct cu conducerea de vârf a republicii pentru a promova situația femeii din zona rurală.

Silvia Saca, managerul programului de formare a liderilor din cadrul PNUD Moldova, ne-a declarat că în ultimul deceniu femeile au perseverat și au ajuns până în flancul întâi al puterii de stat. „Dacă în 1994 în Guvern erau doar 4 femei, care dețineau 2 posturi de viceministru și 2 de directori de departamente, astăzi avem o femeie ministru, 6 femei în funcții de viceministru și deja 8 femei în funcții de directori de departamente. Este încă foarte puțin, căci potrivit obiectivelor milenare ale dezvoltării echilibrul constituie 50 la 50 din împuterniciri oferite bărbaților și femeilor. Iar femeile primari au în față o pistă sigură de a merge mai departe, căci după ce învață să conducă o comunitate de câteva sute sau mii de oameni vor reuși să administreze o colectivitate de zeci de mii sau unități teritorial-administrative mai extinse. Momentul regretabil este că femeile luptă singure pentru afirmarea sa, în timp ce factorii decizionali doar fac declarații, fără acțiuni concrete, care ar rezida în strategii și programe imediate de promovare a egalității bărbaților și femeilor. Deocamdată, bărbații de stat își amintesc despre importanța împuternicirii femeilor atunci când e vorba de prezentat vre-un raport instituțiilor europene, dar și aici e un moment pozitiv. Or, rapoartele nu se pot repeta, și atunci pentru prezentarea unei situații mai bune, va trebui ca această situație să fie îmbunătățită cu adevărat,” ne-a mai spus Silvia Saca.

Deocamdată, Republica Moldova poate declara că femeile dețin 50 la sută doar în „clasa” șomerilor pe când în fotoliile administrative și politice femeile dețin 10 la sută. Deși în Suedia și Norvegia numărul femeilor deputați depășește cifra de 40 la sută, aceste țări pretind să îmbunătățească și mai mult situația femeii, fiind încurajate de programele speciale ale propriilor guverne dar și ale Națiunilor Unite. "Dacă investim în femei, societatea va fi mai puternică și țara va fi mai puternică", a declarat Noeleen Heyzer, director executiv al Fondului Națiunilor Unite pentru Dezvoltarea Femeii în cadrul unei întruniri recente la Tokyo, în cadrul căreia a fost susținută inițiativa globală de încurajare a echității genurilor.